

CAP DE L'ESTAT

19484 *LLEI 36/2002, de 8 d'octubre, de modificació del Codi civil en matèria de nacionalitat.* («BOE» 242, de 9-10-2002.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei. Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Des de la promulgació del Codi civil el 1889, la regulació jurídica de la nacionalitat, concebuda com a vincle polític i jurídic que lliga una persona física amb el seu Estat, ha estat objecte de reformes successives, motivades, unes vegades, per la necessitat d'adaptar la legislació a noves realitats que han anat sorgint, i altres, a partir de 1978, per l'exigència de donar compliment als manaments de la Constitució espanyola. En concret, s'ha de tenir ben present l'encàrrec que conté l'article 42 de la mateixa Constitució quan encomana a l'Estat la missió de vetllar per la salvaguarda dels drets econòmics i socials dels treballadors espanyols a l'estranger, a la qual afegeix l'obligació d'orientar la seva política cap al seu retorn. Facilitar la conservació i la transmissió de la nacionalitat espanyola és, sens dubte, una forma eficaç de complir aquest manament i aquest és el principal objectiu d'aquesta Llei.

II

En aquest sentit, s'ha introduït a l'article 20 la possibilitat que les persones el pare o la mare de les quals hagi estat originàriament espanyol i nascut a Espanya puguin optar per la nacionalitat espanyola sense límit d'edat. D'aquesta manera, es dona resposta, d'una banda, a la recomanació que conté l'informe publicat en el «Boletín Oficial de las Cortes Generales» el 27 de febrer de 1998, elaborat per la Subcomissió del Congrés dels Diputats, creada per a l'estudi de la situació dels espanyols que resideixen a l'estranger, i, de l'altra, a les reclamacions que aquests han fet arribar al Consell de l'Emigració en què demanen que se superi el sistema de terminis preclusius d'opció establerts successivament per les lleis 18/1990, 15/1993 i 29/1995.

Als mateixos efectes, s'ha modificat l'article 24 per establir un sistema que permeti al que estigui en algun dels casos que preveu l'apartat 1 d'aquest article, i abans que es compleixi el termini que estableix el 2, impedir la pèrdua que, altrament, es produïa automàticament en transcórrer el termini establert. En coherència amb tot això, també s'ha reformat l'article 25, del qual a més a més ha desaparegut el supòsit de pèrdua de la nacionalitat com a pena, perquè aquesta ja no es preveu al Codi penal.

En aquesta mateixa línia, s'ha suprimit de l'article 26 el requisit de renunciar a la nacionalitat anterior, ja que a la pràctica suposava un obstacle insuperable per recuperar la nacionalitat espanyola. D'aquesta manera, s'atén a l'exigència que conté el punt sis de la moció aprovada pel Ple del Congrés dels Diputats el 18 d'octubre de

2000, sobre mesures per millorar, jurídicament i econòmicament, la situació dels emigrants espanyols.

III

D'altra banda, s'ha considerat convenient fer en els textos vigents les millores tècniques que l'experiència acumulada en la seva aplicació, l'activitat legislativa esdevinguda des que van ser aprovats o la jurisprudència han fet aconsellables i que tenen un abast desigual.

Així, la modificació introduïda a l'article 22.3 té per objecte deixar establert que la residència, a l'efecte de servir de base per a l'adquisició de la nacionalitat espanyola, ha de ser efectiva, amb la qual cosa es resolen els dubtes sobre com s'havia d'interpretar la necessitat que fos legal i si això comprenia o no la residència física. D'altra banda, la reforma és concorde amb els plantejaments de la sentència del Tribunal Suprem de 19 de novembre de 1998, que concep el requisit de residir com la prova que existeix, en l'ànim de l'interessat, la voluntat d'integrar-se a la comunitat espanyola.

També ha desaparegut de l'article 26.2 el requisit previ de l'habilitació del Govern per recuperar la nacionalitat espanyola quan no s'ha complert el servei militar o la prestació civil substitutòria.

La disposició addicional primera té per finalitat adequar els procediments relatius a la nacionalitat espanyola a la normativa de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, amb l'assenyalament d'un termini màxim d'un any per a la resolució dels expedients, tenint en compte la complexitat que comporta la seva tramitació i resolent el silenci administratiu en sentit negatiu, en consideració als efectes perjudicials que tindria la solució contrària.

Finalment, aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència que correspon en exclusiva a l'Estat de conformitat amb la regla 2a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola.

Article únic.

Els articles 20, 22, 23, 24, 25 i 26 del Codi civil queden redactats de la manera següent:

«Article 20.

1. Tenen dret a optar per la nacionalitat espanyola:

- Les persones que estiguin o hagin estat subjectes a la pàtria potestat d'un espanyol.
- Aquelles el pare o la mare de les quals hagi estat originàriament espanyol i nascut a Espanya.
- Les que estiguin compreses en el segon apartat dels articles 17 i 19.

2. La declaració d'opció l'ha de formular:

- El representant legal de l'optant, si aquest té menys de catorze anys o està incapacitat. En aquest cas, l'opció requereix autorització de l'encarregat del Registre Civil del domicili del declarant, previ dictamen del ministeri fiscal. L'autorització s'ha de concedir en interès del menor o incapacitat.
- El mateix interessat, assistit pel seu representant legal, quan aquell tingui més de catorze anys o quan, fins i tot estant incapacitat, ho permeti la sentència d'incapacitació.
- L'interessat, per si sol, si està emancipat o té més de divuit anys. L'opció caduca als vint anys d'edat, però si l'optant no està emancipat segons

la seva llei personal en arribar als divuit anys, el termini per optar es prolonga fins que transcorrin dos anys des de l'emancipació.

d) L'interessat, per si sol, dins dels dos anys següents a la recuperació de la plena capacitat. Se n'exceptua el cas en què hagi caducat el dret d'opció d'acord amb el paràgraf c).

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'exercici del dret d'opció que preveu l'apartat 1.b) d'aquest article no està subjecte a cap límit d'edat.»

«Article 22.

1. Per a la concessió de la nacionalitat per residència es requereix que aquesta hagi durat deu anys. Són suficients cinc anys per als que hagin obtingut la condició de refugiat i dos anys quan es tracti de nacionals d'origen de països iberoamericans, Andorra, Filipines, Guinea Equatorial o Portugal o de sefardites.

2. Basta el temps de residència d'un any per a:

a) Qui hagi nascut en el territori espanyol.

b) Qui no hagi exercitat oportunament la facultat d'optar.

c) Qui hagi estat sotmès legalment a la tutela, guarda o acolliment d'un ciutadà o una institució espanyols durant dos anys consecutius, fins i tot si continua en aquesta situació en el moment de la sol·licitud.

d) Qui en el moment de la sol·licitud faci un any que està casat amb un espanyol o una espanyola i no n'estigui separat legalment o de fet.

e) El vidu o vídua d'espanyola o espanyol, si a la mort del cònjuge no hi havia separació legal o de fet.

f) El nascut fora d'Espanya de pare o mare, avi o àvia que originàriament hagin estat espanyols.

3. En tots els casos, la residència ha de ser legal, continuada i immediatament anterior a la petició.

Als efectes del que preveu el paràgraf d) de l'apartat anterior, s'entén que té residència legal a Espanya el cònjuge que conviu amb un funcionari diplomàtic o consular espanyol acreditat a l'estranger.

4. L'interessat ha de justificar, en l'expedient regulat per la legislació del Registre Civil, bona conducta cívica i un grau suficient d'integració a la societat espanyola.

5. La concessió o denegació de la nacionalitat per residència deixa estalvia la via judicial contenciosa administrativa.

Article 23.

Són requisits comuns per a la validesa de l'adquisició de la nacionalitat espanyola per opció, carta de naturalesa o residència:

a) Que la persona de més de catorze anys i capaç per prestar una declaració per si sola juri o prometi fidelitat al Rei i obediència a la Constitució i a les lleis.

b) Que la mateixa persona declari que renuncia a la seva nacionalitat anterior. Queden estalvis d'aquest requisit els naturals dels països esmentats a l'apartat 1 de l'article 24.

c) Que l'adquisició s'inscriui al Registre Civil espanyol.

Article 24.

1. Perden la nacionalitat espanyola els emancipats que, residint habitualment a l'estranger,

adquireixin voluntàriament una altra nacionalitat o utilitzin exclusivament la nacionalitat estrangera que tenien atribuïda abans de l'emancipació. La pèrdua es produeix una vegada transcorrin tres anys, a comptar, respectivament, des de l'adquisició de la nacionalitat estrangera o des de l'emancipació. Amb tot, els interessats en poden evitar la pèrdua si dins del termini indicat declaren la seva voluntat de conservar la nacionalitat espanyola a l'encarregat del Registre Civil.

L'adquisició de la nacionalitat de països iberoamericans, Andorra, les Filipines, Guinea Equatorial o Portugal no és suficient per produir, d'acord amb aquest apartat, la pèrdua de la nacionalitat espanyola d'origen.

2. En tot cas, perden la nacionalitat espanyola els espanyols emancipats que hi renunciïn expressament, si tenen una altra nacionalitat i resideixen habitualment a l'estranger.

3. Els que havent nascut i residint a l'estranger tinguin la nacionalitat espanyola perquè són fills de pare o mare espanyols, també nascuts a l'estranger, quan les lleis del país on resideixen els atribueixin la nacionalitat d'aquest, perden, en tot cas, la nacionalitat espanyola si no declaren la seva voluntat de conservar-la davant de l'encarregat del Registre Civil en el termini de tres anys, a comptar de la seva majoria d'edat o emancipació.

4. No es perd la nacionalitat espanyola, en virtut del que disposa aquest precepte, si Espanya està en guerra.

Article 25.

1. Els espanyols que no ho siguin d'origen perden la nacionalitat:

a) Quan durant un període de tres anys utilitzin exclusivament la nacionalitat a la qual hagin declarat que renunciïn en adquirir la nacionalitat espanyola.

b) Quan entrin voluntàriament al servei de les armes o exerceixin un càrrec polític en un Estat estranger contra la prohibició expressa del Govern.

2. La sentència ferma que declari que l'interessat ha incorregut en falsedat, ocultació o frau en l'adquisició de la nacionalitat espanyola, produeix la nul·litat de l'adquisició, si bé no en deriven efectes perjudicials per a tercers de bona fe. L'acció de nul·litat l'ha d'exercitar el ministeri fiscal d'ofici o en virtut d'una denúncia, dins el termini de quinze anys.

Article 26.

1. Qui hagi perdut la nacionalitat espanyola la pot recuperar si compleix els requisits següents:

a) Ser resident legal a Espanya. Aquest requisit no és aplicable als emigrants ni als fills d'emigrants. En els altres casos pot ser dispensat pel ministre de Justícia quan concorrin circumstàncies excepcionals.

b) Declarar davant de l'encarregat del Registre Civil la seva voluntat de recuperar la nacionalitat espanyola.

c) Inscriure la recuperació al Registre Civil.

2. No poden recuperar o adquirir, si s'escau, la nacionalitat espanyola sense habilitació prèvia concedida discrecionalment pel Govern els que estiguin incursos en qualsevol dels casos que preveu l'article anterior.»

Disposició addicional primera.

Les sol·licituds d'adquisició per residència i de dispensa del requisit de residència legal per recuperar la nacionalitat espanyola han de ser resoltes en el termini màxim d'un any des que hagin tingut entrada a l'òrgan competent per resoldre, transcorregut el qual, sense que s'hi hagi dictat cap resolució expressa, s'han d'entendre desestimades, d'acord amb el que disposa la disposició addicional segona de la Llei de Registre Civil.

Disposició addicional segona.

La causa de pèrdua que preveu l'article 24.3 del Codi civil només és aplicable als qui arribin a la majoria d'edat o emancipació després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició derogatòria única.

Queden derogades les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquesta Llei.

Disposició final única.

Aquesta Llei entra en vigor al cap de tres mesos de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 8 d'octubre de 2002.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

19485 *LLEI 37/2002, de 8 d'octubre, sobre concessió d'un crèdit extraordinari, per un import de 4.648.044,15 euros, per al pagament d'indemnitzacions derivades del compliment de diferents interlocutòries dictades en execució de la sentència del Tribunal Suprem, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Sisena, de 20 d'octubre de 1997, en què es reconeix el dret dels reclamants a ser indemnitzats pels danys ocasionats per la ruptura de la presa de Tous. («BOE» 242, de 9-10-2002.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El crèdit extraordinari té per objecte dotar els recursos necessaris per donar compliment a la sentència del Tribunal Suprem, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Sisena, de 20 d'octubre de 1997, que va estimar el recurs 455/97, interposat pels afectats pels danys derivats de la ruptura de la presa de Tous (València), esdevinguda el 20 d'octubre de 1982.

La decisió de la sentència estima el recurs interposat per la representació processal dels recurrents i adopta, entre altres, els pronunciaments següents:

Declara la responsabilitat patrimonial directa de l'Administració de l'Estat, per funcionament anormal del servei públic al conjunt de les actuacions (essencialment per omissió) determinants de la ruptura de la presa de Tous (València).

Condemna l'Administració de l'Estat a indemnitzar els recurrents que figuren a la part dispositiva de la sentència, en els danys i perjudicis produïts per l'enfonsament de la presa de Tous que no hagin estat indemnitzats en la sentència dictada per la Sala Segona del Tribunal Suprem de 15 d'abril de 1997. La determinació i la quantificació líquida s'han de fer en tràmit d'execució de sentència, mitjançant interlocutòria, d'acord amb els criteris assenyalats pel Tribunal.

L'Administració de l'Estat està obligada a abonar l'interès legal de les quantitats resultants, des que van ser reclamades fins que siguin pagades completament.

La mateixa Sala, Secció i Tribunal ha dictat quaranta-nou interlocutòries, en tràmit d'execució de sentència, en les quals es fixa la quantitat concreta que ha de percebre cada reclamant en concepte d'indemnització, més els interessos legals que s'hagin generat fins al pagament complet.

Amb la finalitat d'atendre les obligacions derivades del compliment de la sentència i les interlocutòries esmentades, es tramita aquest crèdit extraordinari.

Article 1. Concessió del crèdit extraordinari.

Es concedeix un crèdit extraordinari, per un import de 4.648.044,15 euros, a la secció 23 «Ministeri de Medi Ambient», servei 05 «Direcció General d'Obres Hidràuliques i Qualitat de les Aigües», programa 512 A «Gestió i infraestructura de recursos hidràulics», capítol 4 «Transferències corrents», article 48 «A famílies i institucions sense finalitats de lucre», concepte 483 «Per atendre indemnitzacions derivades de la ruptura de la presa de Tous, en compliment de la sentència del Tribunal Suprem de 20 d'octubre de 1997».

Article 2. Finançament del crèdit extraordinari.

El crèdit extraordinari que es concedeix a l'article anterior es finança amb deute públic, d'acord amb el que estableix l'article 101 del text refós de la Llei general pressupostària, aprovat pel Reial decret legislatiu 1091/1988, de 23 de setembre.

Article 3. Autorització per ampliar el crèdit extraordinari.

S'autoritza el ministre d'Hisenda a ampliar el crèdit que es concedeix en la quantitat necessària per abonar l'excés d'interessos que es produeixin fins a la data en què es faci el pagament.

Disposició final única. Entrada en vigor.

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 8 d'octubre de 2002.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ